

RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA

● CJELOŽIVOTNO UČENJE

Obrazovanje i osposobljavanje na europskoj su razini prepoznati kao temelji razvoja i uspjeha današnjeg društva i ekonomije znanja. Znanje i inovacije najvrednija su imovina, osobito s jačanjem globalne konkurencije u svim sektorima. Visokokvalitetno predškolsko, osnovno, srednje, visoko te strukovno obrazovanje i osposobljavanje temelj su uspjeha Europe. Cjeloživotno učenje vodi prema rastu i zapošljavanju te daje svakome priliku potpune uključenosti u društvo. Hrvatska, koja je dio europskog prostora, prihvatila je spomenuti koncept cjeloživotnog učenja kao temelj vlastite strategije obrazovanja. Značajni jaz između obrazovnog sustava odnosno znanja i vještina koje učenici i studenti stječu završetkom školovanja te potreba gospodarstva nužno je smanjivati i posredovati u nastojanju da se te dvije strane što više približe. Hrvatska gospodarska komora uključila se u nužnu reformu obrazovnog sustava te potiče i promovira sve oblike cjeloživotnog učenja. Uz formalno ono obuhvaća i neformalno i informalno učenje s ciljem stjecanja i unapređivanja znanja i vještina te pripadajuće samostalnosti i odgovornosti za osobne, društvene i profesionalne potrebe. Reforma treba omogućiti razvoj dinamičnoga i prilagođenoga kurikuluma za sve oblike i razine obrazovanja, razvoj kadrovske i tehničke infrastrukture te legislative za neformalno obrazovanje i poticanje cjeloživotnog učenja.

● VAŽNOST LJUDSKIH POTENCIJALA

Polazeći od činjenice da je ljudski kapital glavni izvor konkurentne sposobnosti poduzeća, zaposlenici, njihove potrebe, motivacija i zadovoljstvo postaju ili bi trebali biti prioritetni upravama poduzeća i menadžmentu ljudskih potencijala. Stoga je nužno intenzivno ulagati u učenje i razvoj pojedinaca kako bi znanja, vještine i sposobnosti zaposlenika bili u funkciji ostvarivanja strateških ciljeva poduzeća. Organizacije koje nisu spremne prihvatiti novu koncepciju učenja kao cjeloživotnog procesa izlažu se opasnosti da ostanu marginalizirane.

● HRVATSKI KVALIFIKACIJSKI OKVIR

Hrvatski kvalifikacijski okvir (HKO) predstavlja bitan uvjet za uređenje sustava cjeloživotnog obrazovanja koje čini okosnicu društva temeljenog na znanju. Zasniva se na hrvatskoj obrazovnoj tradiciji, sadašnjem stanju i razvoju društva, potrebama gospodarstva, pojedinca i društva u cjelini, odrednicama Europskoga kvalifikacijskog okvira (EKO) i međunarodnim propisima koje je prihvatila Republika Hrvatska.

Hrvatski kvalifikacijski okvir ima zadaću povezati postignuća svih obrazovnih institucija i postaviti ih u međusobne odnose u Republici

HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT

● LIFELONG LEARNING

European countries have recognised education and training as a key element of success and development for any modern society and knowledge-based economy. With increasing global competition in all sectors, knowledge and innovations are considered as the most valuable asset. High quality pre-school, elementary, secondary, higher and professional education and training should form European key to success. Life-long learning encourages growth, increases employment as well as provides opportunity for individuals to become a fully integrated member of the society. Croatia has, as a European country, adopted the concept of life-long learning as a key element of its education strategy. A significant gap between educational system i.e. skills and knowledge, pupils and students acquire at the end of their education on one side and economy demands, on the other side, should be reduced in order to coordinate the requirements of both sides. Croatian Chamber of Economy participates in the required reform of educational system by encouraging and promoting all forms of life-long learning. This comprises both formal and informal learning with a goal to acquire and upgrade skills and knowledge as well as related independence and responsibility for personal, social and professional needs. The educational reform should not only develop a dynamic and adapted curriculum for all forms and levels of education but should improve personnel and technical infrastructure, adopt legislative for informal learning and encourage life-long learning, as well.

● IMPORTANCE OF HUMAN RESOURCES

Human capital, to begin with, are a key to competitiveness in a market economy. Employees, their needs, motivation and satisfaction have already or should become a priority to company and human resources management. By recognizing needs, motives and wishes of each and every employee, they may be motivated to perform activities through the application of their knowledge, skills and abilities which are to contribute to strategic goals of a company. Institutions, which are not ready to accept the new concept of learning as a life-long process, are in danger of becoming non-competitive.

● CROATIAN QUALIFICATIONS FRAMEWORK

The Croatian Qualifications Framework (CROQF) is an important condition for the formation of lifelong learning system that is the basis of society based on knowledge. Its roots are in the Croatian education tradition, the current situation and development of society, economic needs, needs of individuals and society as a whole, guidelines of

Hrvatskoj i međunarodnoj razmjeni. Njome se postavljaju jasni kriteriji kvalitete stjecanja kvalifikacije te skup kompetencija koje sudionik obrazovanja može očekivati da će imati nakon završetka obrazovanja za kvalifikaciju određene razine. Hrvatski kvalifikacijski okvir jedinstveni je sustav koji omogućuje da se postignuća učenja mjere i uspoređuju jedni s drugima, a ima jednostavnu temeljnu građu te sadržava cjelovit i minimalni broj osnovnih elemenata.

Uvođenje Nacionalnoga kvalifikacijskog okvira znači standardizaciju obrazovanja zasnovanog na obrazovnim izlazima i uvelike pojednostavljuje «korištenje» radnog potencijala i planiranje radnih procesa. Ujedno će takav pristup povećati radnu učinkovitost u smislu nalaženja potrebnih stručnjaka, kao i ulazak u punu radnu učinkovitost (pripravnički staž). Poduzeća će na osnovi dolazne ili ulazne točke pripremati programe uvođenja pripravnika u rad jer će točno znati kojom razinom znanja i vještina potencijalni zaposlenik raspolaže, a pojednostavnit će se i planiranje programa usavršavanja unutar poduzeća.

Hrvatska gospodarska komora aktivno sudjeluje u izradi Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira, posebno u dijelu koji se odnosi na priznavanje neformalnih i informalnih oblika učenja. Programom rada predviđa se završetak 2012. godine.

SUSTAV OBRAZOVANJA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Obrazovni sustav Republike Hrvatske uključuje predškolsko, osnovno, srednje i visoko obrazovanje. Osnovno i srednje obrazovanje organizirano je kao redovito obrazovanje i posebno obrazovanje koje uključuje obrazovanje djece i mladeži s teškoćama u razvoju, obrazovanje odraslih i osnovno umjetničko obrazovanje koje priprema djecu za nastavak školovanja u srednjim umjetničkim školama.

Predškolski odgoj u Republici Hrvatskoj obuhvaća odgoj, naobrazbu i skrb o djeci predškolske dobi, a ostvaruje se programima odgoja, naobrazbe, zdravstvene zaštite, prehrane i socijalne skrbi za djecu od šest mjeseci do polaska u školu.

Osmogodišnje osnovno školovanje u Republici Hrvatskoj obvezno je i besplatno za svu djecu u dobi od šeste do petnaeste godine.

Srednjoškolskim se obrazovanjem svakome pod jednakim uvjetima i prema njegovim sposobnostima nakon završetka osnovnog školovanja omogućuje stjecanje znanja i sposobnosti za rad i nastavak školovanja.

Srednje škole, ovisno o vrsti nastavnog plana i programa koji provode, dijele se na:

- gimnazije (opće ili specijalizirane) u kojima se izvodi nastavni plan i program u najmanje četverogodišnjem trajanju, čijim završavanjem - učenik stječe srednju školsku spremu
- strukovne škole (tehničke, industrijske, obrtničke i druge) u kojima se izvodi nastavni plan i program u trajanju od jedne do pet godina, čijim završavanjem učenik stječe srednju stručnu spremu, odnosno završavanjem programa u trajanju od jedne do dvije godine učenik stječe nižu stručnu spremu

European Qualifications Framework (EQF), as well as international regulations adopted by Croatia.

CROQF aims at connecting achievements of all educational institutions and positioning them in interrelations within Croatia and the international exchange. They are used to set criteria for the quality of achieving qualifications, as well as a system of competencies that participants in the educational system can expect to acquire after completing the education for qualification of a specific level. CROQF represents a unique system enabling evaluation and comparison of learning achievements. It also consists of a simple basic corpus and contains integral and minimal number of basic elements.

The implementation of the National Qualifications Framework represents the standardisation of the educational system based on educational output, greatly simplifying the "use" of working potential and planning of working processes. Such an approach is to increase performance efficiency in the sense of finding required experts, as well as entering into full work efficiency (internship). Companies will prepare programmes for introducing interns into their working system based on incoming and outgoing points since they will be able to know exactly the level of knowledge and skills of the potential employee. This will also simplify the planning of training programmes within the company itself.

The Croatian Chamber of Economy is actively participating in the drawing up of the Croatian Qualifications Framework, especially in the part which refers to the adoption of informal forms of education. The work programme finalisation is foreseen for 2012.

SYSTEM OF EDUCATION IN THE REPUBLIC OF CROATIA

Educational system in the Republic of Croatia comprises pre-school, primary, secondary and higher education. Primary and secondary education is available as a part of a regular educational system as well as a part of additional education, including education of children and youth with developmental handicaps, education of adults as well as basic artistic education which prepares children for further education in secondary art schools.

Pre-school education in the Republic of Croatia comprises raising, education and care for pre-school children through raising and educational programmes, health care, nourishment and social care for children, aged from six months up to six years, when they start primary education.

Primary school in the Republic of Croatia, lasts eight years and is free and compulsory for all children, aged six to 15.

Secondary education is available for everybody under the same terms and conditions according to one's abilities. After successful completion of primary education, secondary schools provide opportunities to acquire knowledge, work skills and continue with higher education. According to the implemented curriculum, secondary schools are divided into:

- grammar schools (general or specialized) perform a curriculum,

UPISANA DJECA, UČENICI I STUDENTI PREMA RAZINAMA OBRAZOVANJA NA POČETKU ŠKOLSKE GODINE 2008./2009.

SCHOOLS BY TYPE, NO. OF PUPILS/STUDENTS AND TEACHERS IN THE SCHOOL YEAR 2008/2009

	Broj institucija Number of institutions	Broj djece/učenika/studenata Number of children/pupils/students	Broj odgojitelja/učitelja/ nastavnika i suradnika u nastavi Number of pedagogues/ teachers/members of staff
Predškolsko obrazovanje / Pre-school education	1.325	95.516	9.054
Osnovno obrazovanje / Basic education*	2.127	369.698	31.621
Srednje obrazovanje / Secondary education*	710	181.878	23.772
Visoko obrazovanje / Higher education	126	134.188	14.995**
Ukupno / Total	4.288	781.280	79.442

* uključeni su i podaci za škole za djecu i mladež s teškoćama u razvoju i vjerske gimnazije

** ukupan broj nastavnika nije i stvarni broj osoba s obzirom da nastavnik i suradnik u nastavi može predavati na dvije i više institucija visokog obrazovanja

* also includes other legal entities that provide pre-primary education

** total number of teachers is not equal to the actual number of persons, because individual members of staff may work at two or more institutions of higher education

- umjetničke škole (glazbene, plesne, likovne i druge) u kojima se izvodi nastavni plan i program u najmanje četverogodišnjem trajanju, čijim završavanjem učenik stječe srednju stručnu spremu. Život u suvremenom društvu zahtijeva nova znanja, vještine, sposobnosti, vrijednosti i stavove odnosno nove kompetencije pojedinca koje stavljaju naglasak na razvoj inovativnosti, stvaralaštva, rješavanja problema, razvoj kritičkoga mišljenja, poduzetnosti, informatičke pismenosti, socijalnih i drugih kompetencija. Njih nije moguće ostvariti u tradicionalnom odgojno-obrazovnom sustavu koji djeluje kao sredstvo prenošenja znanja i usmjerenog na sadržaje poučavanja. Iznimno je značajno za razvoj sustava odgoja i obrazovanja donošenje Nacionalnog okvirnog kurikulumu za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje u kolovozu 2010. godine. Riječ je o važnom razvojnom dokumentu koji je otvoren prema razvojnim smjerovima u društvu i obrazovanju, a u razvoj nacionalnoga kurikulumu uključeni su svi društveno relevantni sudionici i korisnici obrazovanja. Glavno je obilježje tog dokumenta prelazak na kompetencijski sustav i učenička postignuća (ishode učenja), za razliku od dosadašnjeg usmjerenog na sadržaj. Nacionalnim kurikulumom definirane su temeljne odgojno-obrazovne vrijednosti, ciljevi odgoja i obrazovanja, načela i ciljevi odgojno-obrazovnih područja, vrednovanje učeničkih postignuća te vrednovanje i samovrednovanje odgojno-obrazovnog tijeka učenika i poučavatelja. Visoko obrazovanje provodi se na sveučilišnim i stručnim studijima. Sveučilišni studiji provode se na sveučilištu, dok se stručni studiji provode na veleučilištu ili visokoj školi, a samo iznimno na sveučilištu.

Nadležna tijela

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa nadležno je za obrazovanje u Republici Hrvatskoj na svim razinama (predškolski odgoj, osnovno, srednje i visoko obrazovanje).

Razvoj strukovnog obrazovanja u Republici Hrvatskoj, kao temelj razvoja nacionalnoga gospodarstva, povjeren je Agenciji za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih. Djelatnost Agencije obuhvaća i planiranje, razvijanje, organiziranje, provedbu, praćenje i unapređivanje sustava strukovnog obrazovanja i obrazovanja odraslih.

Osnovna je težnja kvalitetno strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih koje odgovara potrebama tržišta rada.

Agencija za znanost i visoko obrazovanje kao nezavisno tijelo vrednuje i nadzire kvalitetu djelovanja institucija visokog školstva i znanosti te pridonosi otklanjanju eventualnih nedostataka. Osim dakle skrbi o jamstvu kvalitete u visokom školstvu i u znanosti, u nadležnosti Agencije su i uslužne djelatnosti Vijeća za visoko obrazovanje i Vijeća za znanost. Unutar Agencije djeluje nacionalni ured ENIC/NARIC kao izvještajni centar o akademskoj pokretljivosti i priznavanju visokoškolskih kvalifikacija.

Agencija za odgoj i obrazovanje sudjeluje u praćenju, unapređivanju i razvoju odgoja i obrazovanja na području predškolskog, osnovnoškolskog te srednjoškolskog odgoja i obrazovanja, obrazovanja odraslih te školovanja djece hrvatskih građana u inozemstvu i djece stranih državljana.

Agencija za mobilnost i programe Europske unije osnovana je krajem 2007. godine kao nacionalna agencija nadležna za provedbu Programa za cjeloživotno učenje, programa Mladi na djelu, ERA-MORE, Erasmus Mundus, Europass.

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja obavlja poslove vanjskoga vrednovanja u odgojno-obrazovnom sustavu Republike Hrvatske i poslove provođenja ispita temeljenih na nacionalnim standardima.

Obrazovanje odraslih

Obrazovanje odraslih provodi se kroz formalno i neformalno obrazovanje.

- Formalno obrazovanje kroz redoviti obrazovni sustav obuhvaća programe kojima se stječu priznate diplome i kvalifikacije.
- Neformalno obrazovanje odvija se neovisno o obrazovnom sustavu, u kojem pojedini programi mogu, ali ne moraju, imati javnu ispravu kao dokument uspješnog savladavanja programa.

Najvažnije institucije koje se bave obrazovanjem odraslih:

- Osnovne i srednje škole koje realiziraju programe obrazovanja odraslih
- Institucije za obrazovanje odraslih (pučka otvorena učilišta, otvorena učilišta)
- Visoke škole
- Centri za obrazovanje u gospodarskim subjektima
- Škole stranih jezika

lasting at least 4 years; after graduation, pupils acquire general qualifications;

- vocational schools (technical, industrial, craft and other) perform a curriculum, lasting from one to five years; after graduation, pupils acquire professional secondary school qualifications, i.e. lower professional secondary school qualifications if graduating after finishing only 1- or 2-year-curricula;
- art schools (specialising in music, dance, fine arts and other) perform a curriculum, lasting at least 4 years; after graduation, pupils acquire a professional secondary school qualifications.

Life in the modern society requires from an individual new knowledge, skills, competencies, assets and attitudes. This specifically relates to new competencies which emphasize development of innovativeness, creativity, problem solving and critical thinking skills, entrepreneurship, IT literacy, social skills and many other. Such competencies cannot be acquired within the traditional educational system as it merely transfers knowledge and is directed towards teaching contents. National Curriculum for Pre-School Education, General Compulsory and Secondary School Education, which has been adopted in August 2010, is of utmost significance for the development of educational system. This significant document foresees development directions for society and education; all socially relevant education participants and users have participated in its development. It is primarily characterised by shifting towards the competency system and individual achievements (learning outcomes) in contrast to the former contents oriented teaching. The National Curriculum defines basic educational values and goals, principles and goals of individual educational areas, evaluation of pupils' achievements as well as evaluation and self-evaluation of educational course of both pupils and educators.

Tertiary education is implemented at universities or professional studies. University studies are offered only at universities whereas professional studies are offered at polytechnics or schools of professional higher education and only in specific cases as a part of university studies.

Competent Bodies

Education in Croatia at all levels (pre-school, basic, secondary and tertiary education) is within the competence of the Ministry of Science, Education and Sports. The development of vocational education in the Republic of Croatia, as the basis for national economic development, is entrusted to the Agency for Vocational Education and Adult Education. The activities of the Agency include the planning, development, organisation, monitoring and improvement of vocational education and adult education.

The main focus is quality in vocational and adult education in order to meet the demands of the labour market. The Agency for Science and Higher Education, as an independent body, evaluates and monitors the quality of higher education and scientific activity. It also contributes to the elimination of any drawbacks. In addition to quality assurance in higher education and science, the Agency also provides assistance to the National Council for Higher Education and National Council for Science. The Agency also includes the national ENIC/NARIC office as the information centre on academic mobility and recognition of higher education qualifications.

The Education and Teacher Training Agency participates in the monitoring, improvement and development of education in the field of pre-school, basic and secondary education, adult education and the education of Croatian nationals' children abroad and of foreign nationals' children.

The Agency for Mobility and EU programmes was founded at the end of 2007 as a national agency to implement the Lifelong Learning Programme, Youth in Action, ERA-MORE, Erasmus Mundus and Europass.

The National Centre for External Evaluation of Education is responsible for external evaluation of education system in the Republic of Croatia as well as attends to the implementation of exams based on national standards.

Adult Education

The adult education is implemented through formal and informal types of education:

- formal adult education through the regular educational system, includes accredited programmes leading to recognised diplomas and qualifications;
- informal adult education is provided independently of educational system; specific programmes may or may not lead to officially recognised diplomas evidencing their successful completion.

■ Poduzeća, konzultanti, poslovne škole i dr. koja u svojoj ponudi imaju treninge, seminare, predavanja

Pravilnik o stručnom osposobljavanju i polaganju ispita za stručnu osposobljenost Hrvatske gospodarske komore omogućuje kreiranje edukativnih programa u skladu s potrebama gospodarstva i izravan je odgovor na potrebe tržišta rada. Na taj način Hrvatska gospodarska komora, prateći potrebe gospodarstvenika, omogućuje osposobljavanje za pojedina zanimanja koja se ne mogu steći u redovnom školskom programu. Pravilnikom je standardiziran način donošenja i izvođenja programa, polaganja ispita i vrednovanja programa za osposobljavanje. Izrađen na temelju europskih standarda, omogućuje fleksibilnost odnosno otvorenost kurikuluma prema novonastalim promjenama i zahtjevima tržišta rada.

zakonsko uređenje i financiranje obrazovanja odraslih

U skladu s prihvaćenom koncepcijom cjeloživotnog učenja, nakon što je Vlada Republike Hrvatske 2004. godine donijela Strategiju obrazovanja odraslih, u veljači 2007. u Saboru je izglasan prvi hrvatski Zakon o obrazovanju odraslih.

Tim su se Zakonom otklonili neki dosadašnji nedostaci zakonskog uređenja toga područja i donijele nove odredbe:

- Obrazovanje odraslih postaje sastavnim dijelom cjelokupnog obrazovanja u Republici Hrvatskoj, što omogućuje vertikalnu prohodnost (uvršavanje obrazovanja odraslih u cjelokupni sustav obrazovanja Hrvatske omogućuje osobama koje su iz bilo kojih razloga napustile sustav formalnog obrazovanja vraćanje u sustav te školovanje do najvišeg stupnja).
- Kako je osnovno načelo Strategije obrazovanja odraslih cjeloživotno učenje čiji je cilj razvoj pojedinca i gospodarski razvoj države, ovaj zakon predviđa sudjelovanje svih u financiranju obrazovanja odraslih prema potrebama i mogućnostima zainteresiranih strana (države, lokalne i regionalne samouprave, poslodavaca te samih polaznika).

Ostvareno je i načelo partnerstva koje se ostvaruje preko Vijeća za obrazovanje odraslih. Vijeće čine predstavnici ministarstava, poslodavaca, sindikata, Obrtničke komore, Gospodarske komore te obrazovanih institucija, a zadaća mu je praćenje stanja i predlaganje mjera za razvoj obrazovanja odraslih Vladi RH. Ono također predlaže financiranje programa obrazovanja odraslih za koje se osiguravaju proračunska sredstva.

Unatoč svim pozitivnim značajkama ovog zakona, potrebno je napomenuti da on obuhvaća tek jedan segment cjeloživotnog učenja (odrasle) te da će pravi cilj biti postignut tek donošenjem strategije o cjeloživotnom obrazovanju.

CENTAR ZA RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA

Sudjelovanje u projektima EU

Komora se uključila u projekte Europske unije CARDS povezane s područjem strukovnog obrazovanja i osposobljavanja s ciljem modernizacije hrvatskog sustava strukovnog obrazovanja povećavanjem njegove sposobnosti reagiranja na promjenjive potrebe gospodarstva, društva i pojedinca te usklađivanje s europskim standardima i odgovarajućom pravnom stečevinom Zajednice na tom području.

Završetkom CARDS projekata predstavnici Komore uključeni su kroz aktualne projekte IPA- IV Komponenta Razvoj ljudskih potencijala u Upravna vijeća kao i u rad skupina u okviru sljedećih projekata: Daljnji razvoj Hrvatskog kvalifikacijskog okvira, Jačanje institucionalnog okvira za razvoj strukovnih standarda zanimanja, kvalifikacija i kurikuluma, Razvoj osiguranja kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju, Implementacija novih kurikuluma.

Svi projekti imaju zajedničku poveznicu u jačanju kapaciteta institucija sustava zaduženih za obrazovanje te uključivanje svih relevantnih partnera u daljnji razvoj dokumenata koji će biti osnova za razvoj programa obrazovanja u skladu s potrebama tržišta rada.

Odlukom ministra znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske imenovana je Nacionalna skupina za praćenje Bolonjskog procesa na visokim učilištima u Hrvatskoj u kojoj i Hrvatska gospodarska komora ima svog predstavnika. Nacionalna skupina zadužena je, pored praćenja provedbe Bolonjskog procesa na hrvatskim visokim učilištima, da aktivno sudjeluje i prati sve događaje u vezi s Bolonjskim procesom (tzv. Bologna follow-up aktivnosti) i na međunarodnom planu.

Obrazovanje za poduzetništvo E4E

Poštujući postojeće stanje i pravce razvoja gospodarstva, Hrvatska gospodarska komora stvorila je jedinstveni brand E4E (Education for Entrepreneurship) Obrazovanje za poduzetništvo, koji uključuje re-

Major institutions for adult education:

- basic and secondary schools offering adult education programmes;
- adult education institutions (accredited schools for adult education, open universities);
- schools of higher learning;
- in-company training centres;
- foreign languages schools;
- companies, consultants, business schools, etc. offering training courses, seminars and lectures;

The CCE Rules on Professional Training and Related Exams allow the creation of education programmes which meet the needs of the Croatian economy and directly respond to labour market demands. Thus, by following the needs of the business community, the Croatian Chamber of Economy ensures training for specific professions which cannot be received within regular school programmes. The Rules set standards for the adoption and implementation of programmes, exam taking and the evaluation of programmes. They have been developed on the basis of European standards, ensuring flexibility and openness of curricula to emerging changes and demands in the labour market.

Legal Framework and Financing of Adult Education

In line with the concept of lifelong learning, after the Government of the Republic of Croatia adopted the Adult Education Strategy in 2004, the first Croatian Adult Education Act was passed in the Parliament in February 2007.

This Act eliminated some of the earlier legal shortcomings in the field and introduced some new provisions:

- adult education is integrated into the overall education system in the Republic of Croatia, which allows vertical mobility (persons who, for whatever reason, have dropped out of the formal education system have now the opportunity to return into the system and receive education up to the highest level);
- as lifelong learning, aimed at individual development and national economic development, is one of the fundamental principles of the Adult Education Strategy, this Act provides for the financing of adult education by all stakeholders, as needed and possible (by the Government, local and regional governments, employers and employees themselves).

The principle of partnership is also followed, implemented through the Adult Education Council. The Council is composed of representatives of ministries, employers, trade unions, Croatian Chamber of Arts and Crafts, Croatian Chamber of Economy and educational institutions. Its task is to follow the situation and propose measures to the Government of the Republic of Croatia concerning the development of adult education. The Council also submits proposals for the financing of adult education from budgetary funds. Despite all the positive effects of the Act, it should be noted that it covers just one aspect of lifelong learning (adults). The full objective will be achieved only with the adoption of a Lifelong Education Strategy.

HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT CENTRE

Participation in EU projects

The Chamber has joined the EU CARDS projects in the field of professional education and training aimed at modernising the Croatian vocational education system by improving its responsiveness to the changing needs of business, society and individuals, including also approximation to European standards and the respective segments of the *acquis communautaire*.

Further cooperation has been expanded through the project entitled IPA-IV Component – Development of Human Potential. As members of Governing Councils and working groups, Chamber representatives participate on the following projects: Further Development of Croatian Qualification Framework, Strengthening of Institutional Framework for Development of Vocational Professions, Qualifications and Curriculum, Quality Insurance Development in Vocational Education and Training and Implementation of New Curricula.

The above mentioned projects are to increase the capacity of educational institutions as well as to encourage all relevant partners to further develop documents which are to form the basis for development of educational programmes in relation to labour market requirements.

Upon the decision of the Croatian Minister of Science, Education and Sports, a working group (including one representative of the Croatian Chamber of Economy) for monitoring the Bologna Process implementation at Croatian universities has been formed. In addi-

alnu snagu Komore da, zastupajući interese svojih članica, sudjeluje na svim ključnim mjestima gdje se donose odluke o promjenama i razvoju obrazovanja.

Osnivanjem Koordinacije E4E u kojoj sudjeluju sva relevantna tijela, ministarstva, Hrvatska udruga poslodavaca, Hrvatska obrtnička komora, Hrvatska gospodarska komora i Hrvatski zavod za zapošljavanje, bila je stvorena zajednička platforma za izradu Strategije za poduzetničko učenje, koju je Vlada RH usvojila u lipnju 2010. godine. Strategija daje okvir za sustavno i sveobuhvatno stvaranje obrazovno-poticajnog, poduzetništvu usmjerenog društvenog okružja. Poticanjem poduzetničkog načina razmišljanja i razvojem poduzetničke kompetencije pridonosi se povećanju zapošljivosti i učinkovitosti sustava socijalne sigurnosti te povećanju domaće proizvodnje i izvoza. Time se ostvaruje temelj za održivi ekonomski razvoj Republike Hrvatske.

Strategija se temelji na dva cilja:

1. Sensibilizirati javnost o poduzetništvu te razviti pozitivan stav prema cjeloživotnom učenju za poduzetništvo
2. Uvesti učenje i osposobljavanje za poduzetništvo kao ključne kompetencije u sve oblike, vrste i razine formalnog, neformalnog i informalnog obrazovanja i učenja

Koordinacija E4E odgovorna je Vladi Republike Hrvatske za provedbu svih aktivnosti navedenih u Strategiji.

Regionalni centar za poduzetničke kompetencije za zemlje Jugoistočne Europe

Hrvatska gospodarska komora i Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva osnivači su Regionalnog centra za poduzetničke kompetencije za zemlje Jugoistočne Europe (SEECEL- South East European Center for Entrepreneurial Learning), čiji je osnovni zadatak sustavna promocija i razvoj poduzetničke kulture i poduzetničkog učenja. Za rad Centra osigurano je 1,7 milijuna eura iz višekorisničkog IPA paketa za razdoblje od 2009. do 2011. godine.

Cilj je projekta unapređivanje cjeloživotnog učenja za poduzetništvo, što je kompatibilno s ciljem projekta E4E koji se provodi na nacionalnoj razini. Metodologiju istraživanja potreba za obrazovanjem u malim i srednjim poduzećima te obrtima razvila je Komora. Kao primjer najbolje prakse u regiji poslužit će kao osnova za pilot istraživanje planirano 2011. godine u okviru aktivnosti Regionalnog centra za poduzetničke kompetencije.

Razmjena dobre prakse i iskustava zemalja u regiji (Albanija, Bosna i Hercegovina, Bivša jugoslavenska Republika Makedonija, Crna Gora, Srbija, Kosovo (UNSCR 1244), Hrvatska) dodatno će ojačati sustave poduzetničkog obrazovanja pojedinih zemalja te na taj način pridonijeti većoj konkurentnosti nacionalnih gospodarstava.

Analiza potreba za dodatnim obrazovanjem, usavršavanjem i osposobljavanjem u malom gospodarstvu

Na nacionalnoj razini ne postoji redovno i sustavno prikupljanje podataka niti o potrebama za treninzima, niti o tome koje su treninge poduzeća prethodno koristila, pogotovo za mala i srednja poduzeća. Stoga je Hrvatska gospodarska komora potpisala s Ministarstvom gospodarstva rada i poduzetništva Ugovor o suradnji na projektu izrade analize potreba za dodatnim obrazovanjem, usavršavanjem i osposobljavanjem. Prvo istraživanje provedeno je 2009. godine. Poznatiji engleski naziv takvih analiza je Training Needs Analysis (TNA), što podrazumijeva identifikaciju potreba za treningom zaposlenika radi osiguranja treninga koji odgovaraju postojećim problemima u poduzećima i nedostacima znanja i vještina radne snage potrebnih za njihovo rješavanje.

Glavni je cilj projekta uspostava cjelovite metodologije i trajnog praćenja potreba za obrazovanjem u malim i srednjim poduzećima s posebnim naglaskom na poduzetničkim vještinama i znanjima. Ključni je element u izradi analize suradnja s gospodarskim subjektima jer ulaganje u učenje najbolja je dugoročna strategija za postizanje konkurentnosti na tržištu rada, s napomenom da učenje mora biti fokusirano na područja koja će donijeti stvarnu korist poduzećima, a to je moguće samo nakon dobro obavljene analize potrebnih treninga. Osim navedenog, rezultati će koristiti obrazovnom sustavu radi prilagodbe obrazovnih programa potrebama tržišta rada, i to na svim razinama, a u međunarodnom okružju za potrebe Regionalnog centra za poduzetničke kompetencije za zemlje Jugoistočne Europe.

tion to monitoring the implementation of the Bologna Process at Croatian universities, the National working group is also in charge of participating actively and monitoring all events connected to Bologna Process (so-called, Bologna follow-up activities) internationally.

Education for Entrepreneurship (E4E)

Cognisant of the current situation and development trends within the Croatian economy, the Croatian Chamber of Economy has launched a unique brand entitled E4E project – Education for Entrepreneurship, which reckons the real strength of CCE to act on the behalf of its members by actively participating wherever major decisions on changes and development in the area of education are made.

The active participation of all relevant bodies, ministries, Croatian Chamber of Arts and Crafts, CCE and Croatian Bureau of Employment on E4E Coordination has created the joint platform for the development of Strategy for Entrepreneurial Learning, as adopted by the Croatian Government in June 2010. The Strategy provides the framework for a systematic and comprehensive creation of educationally encouraging and entrepreneurship oriented social surroundings. The promotion of entrepreneurial way of thinking as well as development of entrepreneurial competencies contribute to increased employment rate, efficient system of social security as well as increase in domestic production and exports. Hence, sustainable economic development of the Republic of Croatia can be accomplished.

The Strategy is based on two goals:

1. To develop a more positive attitude of wider public towards entrepreneurship as well as encourage a positive attitude towards life-long learning for entrepreneurship
2. To introduce learning and training for entrepreneurship as key competencies into all forms, types and levels of formal and informal education and learning

E4E Coordination is responsible to the Government of the Republic of Croatia in relation to all activities, as stated in the Strategy.

South East European Centre for Entrepreneurial Learning

CCE, in cooperation with the Ministry of Economy, Labour and Entrepreneurship, has established SEECEL – South East European Centre for Entrepreneurial Learning with a basic aim to systematically promote and develop entrepreneurial culture and learning. IPA multiple user package has provided € 1.7 million for its activities within the period from 2009 to 2011.

The Project is aimed at improving life-long learning for entrepreneurship, which is compatible with E4E goal as implemented on the national level. CCE has developed research methodology in relation to education requirements in small and medium enterprises and crafts. Examples of best practice in the region are to form the basis for pilot research, which is planned for 2011 as a part of activity within the Regional Centre for Entrepreneurial Competencies.

Exchange of good practice and experiences between regional countries (Albania, Bosnia and Herzegovina, FYR of Macedonia, Montenegro, Serbia, Kosovo (UNSCR 1244), Croatia) will additionally strengthen systems of entrepreneurship education in individual countries and in that way contribute to stronger competition of national economies.

Analysis of Additional Education and Training Needs for Small Enterprises

Regular and systematic data collection on needed additional education and training or on already existing company trainings does not exist on national level, especially for small and medium enterprises. Hence, the Croatian Chamber of Economy and Ministry of Economy, Labour and Enterprises have signed the Agreement on the Cooperation in the Field of Lifelong Learning. The first research has been conducted in 2009.

Training Needs Analysis (TNA) is a more commonly used term for such an analysis, implying the identification of staff training needs in order to ensure such trainings which would correspond to existing company problems as well as to lacking workforce knowledge and skills, necessary for their solving.

The main goal of the project is to establish a complete methodology and permanent monitoring of educational needs for small and medium companies, specifically stressing entrepreneurial knowledge and skills. The cooperation with business entities is of crucial importance for the analysis implementation as investing into learning is the best long-term investment, ensuring the competitiveness on

EDUCA PLUS – konferencija o cjeloživotnom učenju i razvoju ljudskih potencijala

Educa plus je događaj koji okuplja struku, predstavlja novosti i pruža uvid u mogućnosti korištenja novih tehnologija kako za edukaciju, tako i za praćenje razvoja ljudskih potencijala u poduzećima. Konferencija se održava od 2003. godine te svake godine pruža sažeti pregled suvremenih trendova s područja razvoja ljudskih potencijala temeljenih na iskustvima iz prakse, uzimajući u obzir i znanstveni pristup.

Educa plus je ujedno i svojevrsni alat širenja svijesti o nužnosti primjene koncepcije cjeloživotnog učenja među gospodarstvenicima jer je u zaposleniku, kao najvredniji resurs poduzeća, nužno neprekidno ulagati radi opstanka u sve dinamičnijem i promjenjivom okružju.

Tribina ISO forum Croaticum

Protetkih se godina tribina pozicionirala kao mjesto širenja kulture kvalitete među hrvatskim gospodarstvenicima u najširem smislu te riječi. Namijenjena je stručnjacima iz područja kvalitete, poduzetnicima i menadžerima te im omogućuje razmjenu informacija i iskustva o izgradnji, praćenju i razvoju poslovnih procesa, kao i svih čimbenika uključenih u sustav upravljanja kvalitetom.

Dan otvorenih vrata

Dan otvorenih vrata organizira se radi upoznavanja s aktivnostima, ustrojem i ulogom komorskog sustava u gospodarskom životu Hrvatske. Početkom pregovora s Europskom unijom interes za prednosti i nedostatke koje to članstvo donosi sve se više ističe u našoj javnosti. Stoga je sastavni dio svakog Dana otvorenih vrata i posebna prezentacija o Europskoj uniji. Prezentacije su namijenjene gospodarstvenicima, učenicima srednjih škola, studentima, ravnateljima i profesorima srednjih škola, veleučilišta i sveučilišta. Svaka je prezentacija prilagođena strukturi i interesima slušatelja, a održava se na osnovi zahtjeva ciljnih skupina (poduzeća, škola, studentskih udruga, veleučilišta, fakulteta).

ZAJEDNICE

Zajednice su oblik strukovnog povezivanja i organiziranja članica Komore dviju ili više struka radi unapređivanja rada, stručnih znanja, razmjene informacija, zastupanja zajedničkih interesa, obrazovanja te cjeloživotnog učenja. Osim članica Komore, zajednicama se mogu pridružiti svi zainteresirani za razvoj ljudskih potencijala, institucije i pojedinci koji se bave kulturnom i obrazovnom djelatnošću. Članstvo u zajednicama je dobrovoljno, bez plaćanja pristupnine i članarine. U Centru za razvoj ljudskih potencijala HGK konstituirane su tri zajednice koje ukupno imaju više od 500 članica.

Zajednica za unapređivanje intelektualnoga kapitala

Zajednica za unapređivanje intelektualnoga kapitala (ZUIK) svojom osnovnom vizijom nastoji pridonijeti konkurentnoj sposobnosti hrvatskoga gospodarstva na temelju razvoja hrvatskog modela mjerenja, upravljanja i kapitaliziranja postojećeg intelektualnoga kapitala pojedinca, poduzeća i nacionalnoga gospodarstva. Osnovana je radi stvaranja tržišta znanja i širenja svijesti o značenju intelektualnoga kapitala za uspješno poslovanje u novoj ekonomiji temeljenoj na znanju i upravljanju znanjem.

Intelektualni kapital pojedinca, tvrtke, regije ili nacije jest znanje koje se na tržištu pretvara u vrijednost. Znanje koje ne stvara vrijednost nije intelektualni kapital. Zajednica je objavila „Priručnik za upravljanje intelektualnim kapitalom u tvrtkama“, svojevrsnu abecedu upravljanja nematerijalnom imovinom tvrtke – intelektualnim kapitalom. Priručnik govori o trendovima koji su uvjetovali razvoj koncepcije intelektualnoga kapitala, zašto i kako upravljati nematerijalnom imovinom, što pospješuje stvaranje vrijednosti, kako mjeriti intelektualni kapital, što podrazumijeva upravljanje znanjem te na koji način neke tvrtke upravljaju intelektualnim kapitalom.

Hrvatska je ušla u povijest intelektualnoga kapitala kao druga zemlja u Europi i četvrta u svijetu koja je izradila i objavila studije uspješnosti intelektualnoga kapitala na makrorazini.

Zajednica za strane jezike

Zajednica je osnovana radi unapređivanja struke unutar djelatnosti poduke stranih jezika i prevoditeljske djelatnosti. Osnovni su joj zadaci razrada programa koji će jamčiti kvalitetu usluga ponuđenih klijentima, briga o profesionalnom razvoju zaposlenika, važnost zapošljavanja kvalitetnih stručnjaka te promicanje etičkog načina poslovanja. Rezultat rada Zajednice je i hrvatsko izdanje Europske jezične mape za odrasle.

the labour market. It should also be stressed that learning has to be focused on the areas which are to contribute to real life benefits of the company which is possible only after well implemented lifelong learning needs analysis.

In addition to the above mentioned, not only the educational system will benefit from those results at all levels, especially when adjusting curriculum to labour market needs, but also the SEECCEL, as a part of international cooperation.

EDUCA PLUS – Conference on Lifelong Learning and Human Resource Development

Educa plus is an event gathering together professionals, presenting news and enabling an insight into possibilities using new technologies, both for the purpose of education, and monitoring development of human resources in companies. The conference has been held since 2003. Every year it presents an overview of current trends in human resource development based on experience from practice, also taking into consideration a scientific approach.

Educa plus is also a tool for sharing consciousness of the need to implement the concept of lifelong learning among businessman as there is a constant need to invest in employees, as they are the most valuable of company resources, with the goal of surviving in an environment that is becoming more and more dynamic and volatile.

ISO Forum Croaticum

The meeting has established itself over the past few years as the place for spreading the culture of quality among Croatian businessmen in the widest sense of the word. The meeting is intended for experts in the area of quality, entrepreneurs and managers, enabling them to exchange information and experience in setting, monitoring and developing business processes as well as all the criteria included in a quality management system.

Open Day

The Open Day is organised with the aim of presenting the activities, organisation and role of the chamber system within the Croatian economy. With the beginning of negotiations with the EU, the Croatian public is showing a growing interest in the advantages and disadvantages associated with EU membership. Hence, a special presentation of the EU is an integral part of every Open Day.

The presentations are intended for businessmen, secondary school students, university students, principals and teachers from secondary schools, polytechnics and universities.

Each presentation is tailored to the structure and interests of its targeted audience. It takes place on the basis of requests from target groups (companies, schools, student associations, polytechnics, university departments, etc.).

AFFILIATIONS

Affiliations are a form of professional association and organisation of Chamber members of two or more professions aimed at the improvement of work, expert knowledge, an exchange of information, representation of common interests, education and lifelong learning. With the exception of Chamber members, all those interested in human resource development, institutions and individuals in the business of culture and education can join affiliations. Membership of affiliations is voluntary and requires no accession or membership fee.

Within the Human Resource Development Centre, three Affiliations have been formed. They include more than 500 members.

Intellectual Capital Promotion Affiliation

The basic vision of Affiliation for promotion of intellectual capital is to contribute to competent ability of the Croatian economy, based on the development of the Croatian model of measuring, managing and capitalising on the existing intellectual capital of an individual, company and national economy. The Affiliation has been established with the purpose of creating a knowledge market and spreading the awareness of the value that intellectual capital has in successful business operation in the new economy based on knowledge and knowledge management.

Intellectual capital of an individual, company, region or a nation is the knowledge that turns into value on the market. Knowledge that does not create value is not intellectual capital. The Affiliation has published a "Manual for managing intellectual capital in companies"; specific rudiments of managing intangible assets of the company – intellectual capital. The manual also considers various trends that have caused the development of the intellectual capital concept, why and how to manage intangible assets (it improves the creation

Bilo da se pojedinac želi upisati u neki program obrazovanja ili usavršavanja, bilo da traži posao ili želi steći iskustvo u nekoj stranoj zemlji, važno je da vještine i sposobnosti koje ima drugima budu jasno razumljive. Način da se pojedincu u tome pomogne je Europass, koji se sastoji od pet dokumenata: životopisa, jezične putovnice, dodatka certifikatu, dodatka diplomi i Europass pokretljivosti.

Europass jezična putovnica dio je Europske jezične mape čiji je cilj prihvaćanje zajedničkih standarda na svim razinama procesa učenja i testiranja znanja stranog jezika. Standardi se temelje na preporukama Vijeća Europe i definirani su „Zajedničkim europskim referentnim okvirom za jezike“.

Tim stručnjaka Zajednice izradio je i referentni program za tečajnu poduku stranih jezika temeljen na Zajedničkom europskom referentnom okviru za jezike, a Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih prihvatila ga je kao predložak za verificirane pojedinačne programe ustanova na području obrazovanja odraslih.

Zajednica za razvoj ljudskih potencijala

Jedan od ključnih ciljeva razvoja tržišta rada je prelazak s koncepcije trajnog zaposlenja na koncepciju trajne zapošljivosti. Pretpostavka za ostvarivanje navedene koncepcije jest povećanje razine osposobljenosti radne snage, što se može postići trajnim učenjem. Stoga je nužno implementirati strategiju cjeloživotnog učenja putem poboljšanja kvalitete i učinkovitosti sustava obrazovanja i osposobljavanja, kako bi opremile pojedince vještinama potrebnim modernoj radnoj snazi u društvu utemeljenom na znanju.

Ključni dionik u postizanju promjena je gospodarstvo, konkretnije menadžeri ljudskih potencijala. Njihova saznanja o potrebnim vještinama i znanjima u zanimanjima, a prvenstveno za potrebe vlastitog poduzeća, od neprocjenjive su vrijednosti za kreatore programa obrazovanja i usavršavanja.

Kako bi se veze između gospodarstva i obrazovnog sustava ojačale, potrebno je prvenstveno osigurati dobru međusobnu informiranost, ali prije toga osnažiti službe za razvoj ljudskih potencijala u poduzećima kako bi bile osposobljene za nove zadaće koje podrazumijeva njihov posao, te položaj u upravama poduzeća kako bi na strateškoj razini raspolagale sa svim relevantnim informacijama povezanima uz razvoj poduzeća u cilju postizanja veće konkurentnosti na tržištu.

Slijedom navedenog, ciljevi Zajednice su:

- Stvaranje preduvjeta za razvoj ljudskih potencijala
- Moderno upravljanje ljudskim potencijalima i razvoj menadžmenta ljudskih potencijala
- Promicanje struke menadžera ljudskih potencijala i transfera menadžerskih znanja i iskustava
- Okupljanje menadžera ljudskih potencijala i stručnjaka oko zajedničkih profesionalnih interesa
- Statusno tretiranje kadrovske-obrazovne funkcije kao ravnopravne poslovne funkcije interdisciplinarne profesije
- Implementacija suvremene strategije funkcioniranja i kulture rada u RH
- Jačanje veza s obrazovnim sustavom
- Promocija cjeloživotnog učenja

of values), how to measure intellectual capital that also includes knowledge management, as well as the system some companies use for managing intellectual capital.

Croatia has entered the history of intellectual capital as the second country in Europe and fourth in the world that has drawn up and published studies on the success of intellectual capital at the macro level.

Foreign Languages Affiliation

The Affiliation was established with the aim of enhancing the profession in the fields of language teaching and translation. The main objectives include the elaboration of curricula guaranteeing the quality of services offered to clients, dealing with the professional development of employees, importance of employing quality professionals and promotion of professional ethics.

The Affiliation's efforts have resulted in the Croatian edition of the European Language Portfolio for adults.

Whether an individual wishes to enrol in an educational or further training programme, is looking for a job or wishes to gain experience abroad, it is important that others understand what skills and competences one has. A way of helping a person to achieve this is Europass, a group consisting of five documents: Curriculum Vitae (CV), Language Passport, Certificate Supplement, Diploma Supplement and Europass Mobility.

The Europass Language Passport is a part of the European Language Portfolio aimed at adopting common standards at each learning and examination level. The standards are set according to a recommendation from the Council of Europe and defined under the Common European Framework of Reference for languages.

The Affiliation expert team has developed a reference programme for foreign language courses which is based on Common European Framework of Reference: Learning, Teaching, Assessment for languages. The Agency for Vocational Education and Training has adopted it as a model example which will serve for verification of single institution programmes in the area of adult education.

Human Resource Development Affiliation

One of the key goals for development of labour market is a change in the concept from permanent employment towards permanent employability. The main presumption for the realisation of the above mentioned concept is to increase the qualification levels of workforce which is to be achieved through permanent learning. Therefore, it is necessary to implement the strategy of life-long learning through improved quality and efficiency of education and qualifications in order to provide individuals with skills, as required by modern workforce in a society based on knowledge.

Economy i.e. Human Potential Department Managers are to become key factors for achieving the anticipated changes. Their knowledge on required skills and knowledge in particular professions, especially bearing in mind needs of their particular company, are of vital importance for the creators of the education and training programme. In order to reinforce the connections between the economy and educational system, it is of utmost importance to ensure a well-established mutual exchange of information. Another prerequisite would be to boost not only Human Potential Departments in order to enable them fulfil new tasks, as foreseen by their profession, but to boost their position in Management Boards, as well, in order to strategically manage relevant information on company development in order to achieve a higher level of competitiveness.

Hence, the goals of the Affiliation are:

- creation of conditions favourable to the development of human resources;
- modern approach to human resource management and the development of HR management;
- promotion of human resource management as a profession;
- transfer of managerial knowledge and experience;
- bringing HR managers and experts together around common professional interests;
- ranking of personnel and educational function as an equal business function of interdisciplinary profession;
- implementation of contemporary strategy of work functioning and culture in the Republic of Croatia;
- improving links with the educational system;
- promotion of life-long learning.

HRVATSKA GOSPODARSKA KOMORA
CENTAR ZA RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA

Direktor:
Zdenka Peternel
Osoba za kontakt:
Vesna Štefica, pomoćnik direktora

Rooseveltov trg 2
HR-10000 ZAGREB
Tel.: +385 (0)1 4561-514
Fax: +385 (0)1 4828-380
E-mail: potencijali@hgk.hr

CROATIAN CHAMBER OF ECONOMY
HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT CENTRE

Managing Director:
Zdenka Peternel
Contact Person:
Vesna Štefica, Assistant Managing Director

Rooseveltov trg 2
HR-10000 ZAGREB, CROATIA
Tel.: +385 (0)1 4561-514
Fax: +385 (0)1 4828-380
E-mail: potencijali@hgk.hr

HRVATSKA GOSPODARSKA KOMORA
SREDIŠNJICA

Rooseveltov trg 2
p.p. 630
HR-10000 ZAGREB
Tel.: +385 (0)1 4561-555
Fax: +385 (0)1 4828-380
E-mail: hgk@hgk.hr
www.hgk.hr

CROATIAN CHAMBER OF ECONOMY
HEADQUARTERS

Rooseveltov trg 2
p.p. 630
HR-10000 ZAGREB, CROATIA
Tel.: +385 (0)1 4561-555
Fax: +385 (0)1 4828-380
E-mail: hgk@hgk.hr
www.hgk.hr